

FIȘA DISCIPLINEI

Introducere în arheologie

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Departamentul de Istorie antică și Arheologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Arheologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Introducere în arheologie / <i>Introduction to Archaeology</i>				Codul disciplinei	HLR1619
2.2. Titularul activităților de curs			Lect.univ.dr. Liliana Mateescu Suci				
2.3. Titularul activităților de seminar							
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	0
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					14
Examinări					3
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				97	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Înscrierea disciplinei în contractul de studii
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs cu capacitate peste 75 persoane, mijloc proiecție video
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	C 4. Utilizarea metodologiei de bază a unor științe auxiliare ale istoriei (conexe arheologiei): numismatica și epigrafie. -Analiza critică și evaluarea în context istoric general (economic, politic, etc.) a valorii și ponderii informației primare dobândite, cu conștientizarea importanței și limitelor acestora. -Corelarea informațiilor provenite din diverse surse (istoriografice, numismatice, epigrafice, arheologice etc.) referitoare la o temă prin utilizarea criticii, analogiei, comparației, analizei și sintezei. -Culegerea și analiza comparativă, corectă a informațiilor provenite din diversele categorii de surse (monede, inscripții, alte artefacte) și plasarea lor într-un context istoric general. -Interpretarea la nivel elementar a informației numismatice și epigrafice. -Utilizarea adecvată a metodologiei și principiilor cercetării epigrafice, inclusiv a limbii latine sau a altei limbi vechi relevante, ale clasificării și determinării numismatice. C 5 Utilizarea adecvată a bazelor metodologiei cercetării arheologice teoretice (principiile analogiei, tipologiei, cronologiei, chorologiei, stratigrafiei) și practice, de teren.- Elaborarea un proiect de cercetare arheologică în funcție de legislația și standardele profesionale codificate în vigoare. -Evaluarea critică a stadiului cercetării (într-o problematică dată), implicit a perspectivelor cercetării asumate în funcție de cantitatea și calitatea datelor existente. -Identificarea și utilizarea adecvată a principalelor resurse bibliografice de referință de specialitate, a tehnicilor de bază în cercetarea de teren și prelucrării primare a rezultatelor. Orientarea corectă în domeniul conceptelor și teoriilor arheologiei contemporane. -Identificarea, descrierea și interpretarea la nivel elementar a artefactelor, complexelor și stratigrafiei arheologice. -Realizarea corectă a documentației arheologice primare: desenul (artefacte, profile și planuri), fotografia, raportul tehnic în urma unei săpături, o bază de date pe suport electronic.
Competențe transversale	Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște conceptele fundamentale, metodele și principiile cercetării arheologice. Acesta înțelege procesele de descoperire, documentare și interpretare a vestigiilor materiale, este familiarizat cu metodele de datare relativă și absolută, cu noțiunile de stratigrafie și context arheologic, precum și cu aspectele etice și legale privind protejarea patrimoniului cultural.
Aptitudini	Studentul dobândește aptitudini de analiză și interpretare a vestigiilor materiale, înțelegând relația dintre contextul arheologic și procesul istoric. Acesta învață metode de cercetare, documentare și clasificare a artefactelor, precum și principiile de stratigrafie și datare. De asemenea, își dezvoltă capacitatea de lucru în echipă, gândirea critică și atitudinea etică față de patrimoniul cultural
Responsabilități și autonomie	Studentul dobândește autonomie în aplicarea metodelor de analiză și documentare arheologică, acționând cu rigoare și inițiativă în activitățile de cercetare. Manifestă responsabilitate față de patrimoniul cultural, respectând normele etice și legale.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Obiectivele principale ale disciplinei <i>Introducere în Arheologie</i> constau în cunoașterea și însușirea de către studenți a metodelor de cercetare arheologică și posibilitatea aplicării în practică a cunoștințelor dobândite la curs, fie în munca de teren (săpături sistematice sau de salvare) fie în cercetarea muzeală sau de patrimoniu.
--	---

7.2 Obiectivele specifice	Alte obiective ale cursului sunt: familiarizarea cu etapele apariției principalelor domenii și direcții de cercetare în arheologie, cunoașterea principalelor teorii existente în cadrul arheologiei, cunoașterea legislației arheologice și de patrimoniu, familiarizarea cu metodele moderne de abordare a unui sit arheologic și implicit a unei săpături arheologice, familiarizarea cu metodele de promovare și valorificare a cercetărilor arheologice.
----------------------------------	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere în tematica cursului (definiții, obiective, domenii de cercetare)	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Istoria arheologiei (principalele momente și personalități din istoria arheologiei).	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Curențele principale dezvoltate în cadrul arheologiei: difuzionismul, arheologia procesualista, postprocesualismul, structuralismul, neo evolutionismului, new archaeology	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Introducere în legislația arheologică și de patrimoniu.	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Identificarea siturilor arheologice. Prospectiunile noninvazive (periegeza, fotografia aeriana, studiile geofizice, GIS etc.)	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Tipuri de săpături arheologice (sistematice, de salvare, în pesteri, subacvatice, terestre etc),	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Săpătura arheologică: dezvoltarea tehnicilor de sapatura (secțiune, caseta, suprafața, stratigrafie etc)	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Documentația de șantier: înregistrarea structurilor, artefactelor și ecofactelor, (fisa de context, jurnalul, desenul arheologic, fotografia etc)	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Conservarea primară a artefactelor, ecofactelor și structurilor imobile	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Analiza descoperirilor arheologice	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Metode de datare în arheologie. Cronologia relativă	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Metode de datare în arheologie. Cronologia absolută	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Arheologia și mediul. Cercetări interdisciplinare	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Arheologia și publicul. Valorificarea rezultatelor cercetărilor arheologice	Prelegere, prezentare PPT, dezbateri	
Bibliografie Archaeology. The Essential Guide to our Human Past, (Ed. Paul Bahn), London, Washington, 2017 Bahn, P., <i>Archaeology. A Very Short Introduction</i> , Oxford University Press, 2000 Bejan, A., Micle, D., <i>Arheologia – O știință pluridisciplinară. Metode clasice și moderne de lucru</i> , Timișoara, 2006 Bindea, D., <i>Arheozoologia Transilvaniei în pre- și protoistorie</i> , Cluj-Napoca, 2008 Carver M., <i>Archaeological Investigation</i> , Routledge, 2009 Cârciuraru, M. <i>Paleoetnobotanica</i> , Iași, 1996 Cârciuraru, M., Pleșa, Mărgărit M., <i>Omul și plantele. Manual de analiză carpologică</i> , Târgoviște, 2004 Ciută, <i>Metode și tehnici moderne de cercetare în arheologie</i> , Alba Iulia, 2003 Daicoviciu, H., <i>Dacia de la Burebista la cucerirea romană</i> , Cluj-Napoca, 1972, Dark, P. Archaeology and Environment, în <i>Ancient Europe (8000 B.C. – A.D. 1000). Encyclopedia of the Barbarian World</i> , vol. 1, editori P. Bogucki, P.J. Crabtree, Thomson-Gale, 2004 El Susi, G., <i>Vânători, pescari și crescători de animale în Banatul mileniilor VI î. Chr. - I d. Chr.</i> , Timișoara, 1996		

Florea, G. *Introducere în arheologie*, curs universitar. Fukoh, L., *Evolution of the Mollusca Fauna of the Hungarian Uplands in Holocene*, în vol. *Holocene Environment in Hungary*, Ottawa, 1987 (editori M. Pecs, L. Kordos),

Gherghe, P., *Introducere în arheologie*, Craiova, 2000

Glodariu, I și colab., *Sarmizegetusa Regia. Capitala Daciei Preromane*, Deva, 1996.

Grant, J, Gorin, S, Fleming, N., *The Archaeology Coursebook. An Introduction to Themes, Sites, Methods and Skills*, Routledge, 2008

Greene, K. *Archaeology. An Introduction*, Londra, New York, 2002

Kruta, V., *Les Celtes. Histoire et Dictionnaire*, Paris, 2000

De Laet, S. J. *Archaeology and Its Problems*, 1957

Laszlo, A. *Datarea prin radiocarbon în arheologie*, București 1997

Lazarovici, Ghe., *Metode și tehnici moderne de cercetare în arheologie*, București, 1998

Luca, S.A., *Arheologia generală*, Alba Iulia, 1999

Magny, M., Atlantic and Subboreal: Dampness and Dryness? în *Climatic Change in Later Prehistory*, (editor, A.F. Harding); Edinburg, 1982.

Magny, M, Richard, H., L' Evolution du climat entre 500 BC et 500 AD. Quelque elements de reflexion, în *L'Environnement du Mont Beuvray*, 1996.

Malrain, F., Matherne, V., Meniel, P., *Les paysans gaulois (IIIe siècle – 52 av. J.C.)*, Errance, 2002.

Piggott, S., *Approach to Archaeology*, 1959

Popovici, D. și colab. *Cercetarea arheologică pluridisciplinară. Concepte, metode și tehnici*, București, 2002

Price, D., Knudson K.J., *Principles of Archaeology*, Thames & Hudson Ltd, London 2018

Rachet, G., *Universul arheologiei*, vol. I-II, Buc. 1977

Renfrew, C. Bahn, P., *Archaeology. The Key Concept*, Routledge, 2005

Somogyi, S., Relationship between Environmental Changes and Human Impact until the 9th century, în vol. *Holocene Environment in Hungary*, Ottawa, 1987

Stiebing, W.H., *Uncovering the Past. A History of Archaeology*, Oxford University Press, 1993

Tomescu, N., Holocenul – date cronologice și climatice, în *Cercetări Arheologice*, Buc. XI, 1, 1998-2000

Vășaru, Ghe, Cosma, C., *Geocronologie nucleară. Metode de datare prin fenomene nucleare naturale*, Cluj-Napoca, 1998

8.2 Seminar / laborator

Metode de predare

Observații

Bibliografie

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este centrat pe formarea de specialiști în domeniul istoriei antice și arheologiei. Studenților li se oferă sursele și metodologia cercetării arheologice, în vederea pregătirii lor ca viitori arheologi, muzeografi în secțiile de Arheologie ale muzeelor, cercetători etc. Parcurgerea acestui curs oferă studenților o parte din pregătirea necesară în vederea angajării lor în instituții publice sau private care au ca obiect de activitate cercetările arheologice sau care au în structură compartimente de conservare, valorizare și promovare a patrimoniului, turism cultural, industrii culturale etc.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoașterea conținutului cursului	Examen scris	80%
	Cunoașterea bibliografiei indicate		20%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea principalelor metode și tehnici în cercetarea arheologică			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
								

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".